

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.
Rokopisi
se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.
Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "
V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.
Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj bo sedaj?

Z Dunaja 5. novembra.

Razni listi so poročali, da bode grof Taaffe po končani adresni obravnavi ministerstvo do polnil. To se je zdelo vsem tem verjetnejši, ker ni pričakovati, da bi hotla večina državnega zbora nepogojno streči sedanji vladi, ne da bi imela zadostno poročstvo, da se bodo opravile želje raznih dežel in kronovin res tudi spolnile. Najboljše poročstvo zato se vsem poslancem dozdeva dopolnitev ministerstva z osebami, ki bi bile večini državnega zbora po volji. Pa grof Taaffe je to dopolnitev menda zopet odložil na nedoločen čas; današnji listi vsaj tako poročajo. Naznanila tirolskih listov, da postane grof Hohenwart minister notranjih zadev, Helfert pa minister uka in bogočastja, se tedaj ne potrdijo.
Grof Taaffe je v adresni obravnavi rekel, da je stanje avstrijske vlade silno težavno. To mu vsakdo lahko verjame, kdor pomisli, da se mora ministerstvo ozirati na želje narodov, ki zahtevajo sprave in porazumljenja, ob enem pa vstrezati dvema zbornicama, katerih večini ste si v svojih nazorih in celo v svojih načelih ravno nasprotni. Toda vedno odlašanje in obotavljenje bode ministerstvo težko krepčalo, ampak ga spravilo še v večje zadrege. Mnogo poslancev namreč, ki so vajeni po vsej moči vladi streči, in bi to tudi zdaj radi storili, še ne vé, je li sedanja večina ministerstvu po volji ali ne, in že komaj pričakujejo trenutka, ko bi se to pokazalo, da bi za trdno vedeli, kako in kaj. To bi se bilo pri sestavi ministerstva najočitneje razodelo, zato so vsi željno

pričakovali novih ministrov. Tudi večina mora že skoraj vedeti, pri čem da je, in kaj grof Taaffe prav za prav namerava. Nikakor je ni volja, da bi težko stanje vlade pomnožila, a tudi ona je v enako hudem položaju, ker mora biti v vedni skrbi, da bi vsled omahljivosti gori omenjenih poslancev, ali če bi več njenih udov od kakšne seje izostalo, ne prišla v manjšino. Res smo videli, da je bilo treba pri nekaterih odborih vnovič voliti, ker nasvetovani kandidati niso dobili absolutne večine, pri nekaterih pa so bili izvoljeni komaj z enim ali tremi glasovi večine. To je silno siten položaj, ki ga nihče ne more dolgo prenašati.
To samo na sebi neugodno stanje sedanjega ministerstva dve reči še posebno pospešujeta, namreč tukajsnje časnikarstvo in pa vladni denarni predlogi. Da nemško-liberalni listi po vsej moči mahajo po sedanji večini državnega zbora in ministerstvu hude levite berejo, to ni nič čudnega; oni so v službi vstavoverne stranke in se za svoje pokrovitelje z vso silo potegujejo. Jako čudno pa se je vsem zdelo, da so v ta rog trobili tudi listi, kateri od vladne podpore živé in so pod oblastjo vladnega tiskovnega vrada (Pressbureau), kar je pri mnogih zbudilo misel, kakor da bi bila s takim ravnanjem zadovoljna. Zadnje dni se je v tem oziru sicer nekoliko predrugačilo in omenjeni listi so nekoliko vmočnili, vendar pa bode morala vlada še krepkeje na noge stopiti, če neče, da jo bodo njeni lastni organi pokopali, kar se je že večkrat zgodilo. Časnikarstvo je silna moč, ki je ne sme nobena vlada prezirati, ki hoče dandanes kaj doseči. Nasprotniki imajo skoraj vse veljavnejše časnike v svoji

službi, zato je treba vsaj tiste njim nasproti postaviti, do katerih ima vlada vsaj še nekoliko moči.
Druga reč, ki stanje vlade in večine državnega zbora silno potežuje, so predlogi denarnega ministra. Ti predlogi so večini ravno tako neprijetni kakor manjšini in bodo v tej obliki težko težko v zbornici zadobili večino. Pa mnoge je že to hudo zbegalo, da so bili ti predlogi sploh nasvetovani, in natolcevanje vstavovernih listov, da bi utegnila večina tem predlogom pritrditi, pri ljudeh, ki sami nič ne mislijo, zadostuje, da sedanji večini državnega zbora nič ne zaupajo, in da le od vstavovercev pričakujejo sreče in blagostanja.
Ta negotovost ne more več dolgo trpeti, in če je res, kar današnji listi trdijo, da bodo ti predlogi prvi prišli pred državni zbor, potem se bode morala vlada odločiti na eno ali na drugo stran, in to odločitev pokazati z dopolnitvijo ministerstva, če ne bode vsled obravnave denarnih predlogih morebiti celo primorana odstopiti in krmilo prepustiti drugim možem. Mnogi to trdijo, vendar pa to ni prav verjetno in sicer zavoljo tega ne, ker ti predlogi niso nasvetovani od ministra, ki bi bil s sedanjo vlado solidaren ali zvezan, ampak od prvega denarnega vradnika, ki se bode moral s svojimi načrti zopet umakniti, ko pride drug denaren minister z drugačnimi nazori.
Pri čem smo?
Upali smo v prevrat v notrajni politiki po toliko jasnem prevratu v mnenju volilcev, kakor se je pokazalo pri volitvah v državni zbor;

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.
XXVIII.

Moj inštruktor — Bog mu daj dobro, ker je že v Olimpu — je bil že tačas le „Matevž“, pod tem imenom je bil tudi pozneje, ko se je k pošti podal, vsaj po Ljubljani bolj znan, ko po svojem priimku. Bil je neprimerno velik, tako da je nek porednež, ki še zdaj živi, rekel o njem, „da zvezdice prižiga“. Pa je bil prav dober mož, tudi dober inštruktor, ki je imel le to slabo lastnost, da je rad kteremu izmed nas v lase segal, kar je bilo tem lažje, ker mu zato ni bilo treba vstati, ampak je kar čez mizo segel, pa je imel v rokah kako glavo. Z naše šole nas je imel pet ali prav za prav le štiri, jaz sem bil pa za nameček, toraj nekak davek, ki ga je plačeval gospodu katehetu za one štiri, ktere mu je bil on dal. Vsak mesec je prejel 8 glid. od onih, od mene pa nakaznico na plačo na onem svetu, pa me je vendar rad imel in njegova roka se ni posebno velikokrat zapletla v moje lase. Največ je trpel eden, ki zdaj kot fjakar konje po zemlji goni. — Ko sem mu ob koncu leta prinesel

spručalo pokazat in zahvalil se mu, se je namuzal in mrmral:
„No, je že dobro, da bi le oni štirje tako imeli! Se pa še drugo leto oglasi, če ne boš drugega dobil.“
Dober mož je bil, ko sva bila že oba s šol, sva postala prijatla in večkrat je rekel, da sem bil kot njegov učenec „zeló poreden“. Pozneje ga je pobrala jetika, a jaz sem za pogrebom gredeč spominjal se še tistih dni, ko nas je okrog mize sedeče „meštral“ z lepo in ostro. Bodi mu zemljica lahka! Jaz sem ga pokropil s čutjem hvaležnosti.
S črtico o mojem inštruktorji sem ušel sam sebi naprej, treba, da se vrnem k šoli in mojim kuhinjam. Najprvo h kuhinjam, ker je dijaku najprvi želodec, potem še le šola in knjige.
Tri dni sem imel hrano v semenišči. Tu sem se kma'u privadil, ker je bilo vse bolj posamostanski in sem se z drugimi vred tudi lahko najedel; razen tega ni bilo takih žensk, kterim bi bilo treba reči „küß die Hand, Gnädige“, marveč mi smo jedli vsi skup, vsak je imel enake pravice do sklede, nobeden se ni sramoval drugega.

Vse drugače po drugih hišah, o čemer sem prvi primerljaj že popisal. Naj bo toraj naslikano, kako sem kosil še v ostalih treh krajih.
V petek sem imel hrano pri neki zeló gosposki rodovini. Ko sem prvokrat prikazal se in ponižno stopil v kuhinjo misleč, da je tu moja miza, se zadere kuharica nad mano tako, da sem brž umaknil se in mislil pobrati se po stopnicah. A odpro se druga vrata in med njimi se prikaže gospá ne preveč preširno oblečena; jaz obstojim, potegnem kapo in se pripravljam reči „küß die Hand“, pa to ne gre nikakor z grla. Gospá ni ravno huda videti, pač pa popraša kuharico, kaj je, da se je tako zadrla.
„I, ta-le tú — kdo pa je?“ — reče kuharica nevoljno in kaže mene, ki sem s kapico v roki zadej stal.
„To je naš študent“ — pojasni gospá, se obrne k meni in mi pokaže majhno mizico in stol v kuhinji ter reče, naj tje sedem; potem naroči kuharici, naj mi dá kosila, ter odide.
Jaz, nekoliko lajšega srca, sedem in čakam, a kuharica mrmra: „se ve da, ta bo sedel, jaz bom pa stojé jedla!“ Na to zajame v skledico juhe pa kropja, vrže v to zmes nekaj

upali smo v pravicoljubnost Taaffejeve vlade, da ne bo dalje ozirala se na vpitje protivnikov, ampak izpolnila nam naše stare, opravičene in vedno na novo povdarjene terjatve; upali smo, da se bo ministerstvo dopolnilo v našem smislu. Do zdaj se niti ena naših želj ni uslišala; o jezиковi ravnopravnosti v šolah in uradih še ni duha ne sluha, o narodnostni postavi ali o dejanski izpeljavi §. 19 še ni stavljen noben predlog, niti od vlade, niti od strani poslancev, o razpuščenju kranjskega in češkega deželnege zbora še nič ne čujemo. Vrh vsega tega pa obnašanje grofa Taaffeja vedno bolj dvoumno postaja; v gosposki zbornici je govoril zoper ustavoverce, pa z njimi glasoval, v zbornici poslancev je obema strankama prav dajal; on hoče obema strankama vstreti, pa nobeni nič ne privoli; tudi ministerstva neče dopolniti, ker ne najde tistih polovičarskih mož, kakoršnih on išče za svojo vladno „nad strankami“. Res je, da v Avstriji potrebujemo vladno, ki stoji nad strankami, in v tem pomenu je Taaffejeva vlada gotovo napredek v primeri s prejšnjimi strankarskimi ministri, vendar bi moral Taaffe sprevideti in priznati, da mu je spodletelo, sestaviti „osrednjo“ stranko, ker nobeden odličnejših politikov neče popustiti svoje stranke; tedaj mu ne ostane nič drugega, ko da bo moral svoje ministre, kolikor jih še potrebuje, vzeti iz ene iz obeh nasproti stoječih si strank. Naučno ministerstvo vendar ne more brez načelnika ostati, in če se hoče sprava med narodi doseči, kar si je bojda Taaffe za svojo nalogo izvolil, potem je ravno naučno ministerstvo najbolj važno, in tukaj bo treba moža za ministra, ki bo zares na vse strani pravičen, najbolj pa v tem oziru, da bo Slovanom podelil dolgo zadržano ravnopravnost.

Res je, da so Slovani potrpežljivi, in ker so že toliko časa čakali, hočejo še nekoliko časa potrpeti, da se v državnem zboru rešijo najbolj nujne stvari. Kedar bo pa to dognano, bodo tudi Slovani hoteli vedeti, pri čem da so. Naši poslanci se ne bodo samo za to trudili in napenjali, da bi vladi pomagali, vojaško postavijo in budget v red spravili; mi radi damo cesarju, kar je cesarjevega, pa hočemo, da se tudi Bogu dá, kar je Božjega, in raznim narodom, kar smejo po vsi pravici zahtevati; zato pač

ne bo moglo dolgo kar tako ostati, kakor je, ne bo se vlada dolgo več mogla izogibati narodnih vprašanj, in v spredujo vrsto porivati drugih splošnih stvari in gospodarskih vprašanj.

Mi imamo popolea razum za važnost gospodarskih vprašanj, in odvrčati državni zbor od njih, nam niti na um ne pride; pri tem pa ne pozabimo, da človek ne živi samo od kruha, človek in narod v obče ima tudi duševne potrebe, etične dolžnosti, zgodovinsko nalogo; materialno blagostanje bi nam nič ne koristilo, ako bi pa narod v moralnem oziru propadal; v tem nam podaja zgodovina mnogo izglede; v starem Rimu je bilo nakopičeno bogastvo celega sveta, pa država je šla vedno navzdol vsled velike moralne popačenosti. Mi hočemo poduk in odgojo našega naroda v svoje roke dobiti, mi ga ne puščamo dalje v rokah tujih izgojevalcev, ki mu v srcu zatirajo čut domoljubja, vernosti, idealizma, ter ga napajajo z nekim breznačajnim kozmopolitizmom, in drugimi pogubnimi nauki.

Nadalje nam prizadeva velike bolečine, da se mi Slovani z našimi slovanskimi pravnimi nazori sodimo po nemškem in rimskem pravu, ki nam je oboje tuje. Slovan je od nekdaj ljubil velike kmetije, kjer so družine v miru in ljubezni vkup živele; nemško pravo je dopustilo razdelitev teh zemljišč; kmetije so se cepile in delile tako dolgo, da so nazadnje sami bajtarji ostali; da se otroci delé v očetovo premoženje, da zemljišče raztrgajo in posamezne kose prodajo, ter potem kot be-rači gredo po svetu, to ni slovanska šega, ampak nam je po nemških pravnih nazorih vsiljena; javna dražba zemljišč, ki nam toliko bridkosti prizadeva, ni bila nikdar pri Slovanih v navadi; posestva so ostala v lasti ene in iste rodovine, kakor kak „fidei-comiss“ pri nekterih sedajnih plemenitajih. S temi potezami smo le nekoliko hoteli opozoriti na to, da je v mnogem oziru tuja, nam neprikladna postavodaja kriva naše reve, in da ni zgolj gospodarsko, ampak da je v mnogem oziru narodno vprašanje to, o čemur ljudstvo naše najbolj toži. Pri takih razmišljavah se nam pa vriva tudi potreba federalizma, ki ga naša stranka zagovarja, in ga zagovarjati mora, ker

državniiki iz tujega naroda, če še tako učeni, ne morejo prav umeti naših želj in potreb. Narodna vprašanja se tedaj ne smejo v zadnjo vrsto postavljati, in če se jih bo sedajna vlada ogibala, ne bode nam z njo dosti pomagano.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 7. novembra.

V **Gorici** je vlada razpustila neko laško telovadno društvo, menda so delali za „Italijo irredento.“

Iz **Prage** se poroča, da se delajo priprave za ustanovljenje samostojnega češkega vseučilišča.

O lojalnosti **nemško-liberalnih študentov** na Dunaji prišle so prav lepe reči na dan. Predsednik društva „deutscher Leseverein“, ki je ob enem tudi častnik, je bil iz častniškega kora izključen. Izvedelo se je, da so ti študentje Avstrijo očitno zasme-hovali, zveste avstrijske dijake terorizirali, Schönererja in enake gade za častne ude izbrali, sploh vse počeli, da bi dokazali svoje antipatije do Avstrije. To so otroci in potomci onih mož, ki se bahajo, da so le oni edina podpora Avstrije in edini za vladno sposobni, in ki nam Slovanom nezvestobo očitajo! Nam pa prideta na misel dva nemška pregovora, eden se glasi: „w.e die alten sungen, so zwitschern die jungen“; drugi pa: „der apfel fällt nicht weit vom baume.“

Vnanje države.

„Sovremenija Izvestja“ pišejo: **Rusko-nemška** zveza ne izvira iz sorodstva vladajočih hiš, temveč iz medsebojnega deljenja poljskega kraljevstva. To zatiranje Poljakov ni v ruskem smislu, ker Rusija je narodna država, in ne sme narodnostne ideje prezirati. Sicer je pa poljska narodnost v Prusiji mnogo bolj zatirana, nego v Rusiji. Nasprotje je, da Rusija na Balkanu slovanske narode osvoboduje, ob Visli pa Poljake zavira; zveza med Slovani in Romani bo najbrž tudi Poljake k sebi priklenila, ker so ti od nekdaj prijatelji Francozom.

Na **Francoskem** so katoliške pri-

suih skorij, ki jih je bila po vseh kotih pobrala, in postavi vse to pred me na mizo s tako nevoljo, da je polovico pljusnilo s skledice po mizi in mojih hlačah. [Jaz se skušam obrisati, med tem se spomnim, da je petek in juha, čeravno tako nedolžna, da bi v sili lahko ž njo krstil, vendar-le nekoliko po mesu diši. Toraj se obrnem h kuharici in jej bojzljivo rečem, da danes, ko je petek, ne bom mesnega jedel. Kako pa sem s tem dregnil v sršenovo gnjezdo! Kuharica stopi pred me in zarohni:

„Tako?! Ali naj ti naredim morskih rib ali krških rakov? Če boš pri nas jedel, boš jedel to kar mi, premalo te bo. Glej ga no kmeta! Koliko gruntov pa imaš, če smem prašati?“

Konec tega je bil, da sem pobral kapico in potegnul s kuhinje brez kosila, kuharica pa je vrgla še nekaj za mano. Potem grem pred semenišče čakati, da so se vrata odprla; bilo je do tjo še celo uro in v tem času sem premisljevalje sklenil, da v ono hišo že ne grem več, raj živim ta dan ob golem kruhu, ki ga bom v semenišči dobil. Tretji dan pa me sreča tisti gospod duhovnik, ki mi je po prošnji našega gospoda kaplana dobil hrano v tisti hiši, in me osorno ogovori:

„Tebi je v tisti hiši hrana preslaba, da se zadnjič kosila še dotaknil nisi?“

„Preslaba ne, pa postna ni bila, čeravno je bil petek“ — se izgovarjam jaz plašno.

„A tako, to je kaj drugega. Kuharica te je pri gospej strašno počrnila in rekla, da si vse po tleh zmetal pa šel. Ali si to res storil?“

„Bog varuj! Če je bilo kaj na tleh, je vrgla kuharica tje. Jaz sem ušel, ker je bila presurova.“

„Dobro, da vem“ — reče gospod — „v petek le zopet tje pojdi, nič se ne boj, boš že postno dobil, to ti obljubim jaz.“

Drugi petek sem res zopet šel, a v kuhinji ni bilo več one kuharice, nova pa mi je prinesla na mizico zelja in fižola, česar sem se dobro najedel. Tako je bilo vse leto, včasih sem dobil tudi kaj štrukljev, kedar so jih drugi imeli. V hiši pa se je jedlo mesno. Gospod in gospa se zá me nista nič brigala, pač pa otroci, ki so prišli včasih gledat v kuhinjo, kako je „naš študent“, sprijaznili se pa z mano niso, ker sem jim bil „tako čuden.“

V soboto sem bil v trgovski hiši, a kosilo je bilo zá me še le o pol dveh, ko so vsi domači odkosili. Te hrane nisem bil nič vesel, dobival sem razne ostanke, včasih pogrete in več dni stare, da jih moj želodec ni lahko

prenašal. Gospod je bil dober mož in ko je enkrat prišel v kuhinjo pogledat in videl mojo „menažo“, jo je pokusil pa ven pljunil in kuharico hudo ozmerjal. Ta se je pa izgovarjala češ, da so jej gospa in gospodične rekly, da za tako zarobljenega kmeta, kakor sem jaz, ki se še ne znam lepo prikloniti in razločno reči „küß die Hand“, je dobro vse, kar drugim ostane; po tem se ona ravna, ker jej vse tako na prste gledajo.

„Tako?! Pojte z mano!“ — veli gospod in me pelje v bližnjo gostilnico. Tam mi naroči kosila, da sem ga bil vesel, potem govori z gostilničarjem, meni pa naznani:

„V soboto bote hodili sém kosit. Če ne bote dobili dobre jedi, mi pa povejte. Saj bo tudi bolje za vas, ker lahko pridete opoldne ali kedar hočete, pri nas pa je kosilo še le ob eni.“

Kako sem bil jaz tega vesel! V gostilnici ni bilo treba nikomur reči „küß die Hand“, kar sedel sem in jed je kmalu prišla. Toda malo časa sem bil tega vesel. Jed je postajala čedalje slabša, prišel sem iz dežja pod kap in slednjič dobival take reči, katerih bi še pes ne bil jedel. Potožiti to gospodu nisem imel poguma in če bi on ne bil enkrat zopet prišel pogledat, ko sem ravno lovil po „ajmohtu“

vatne šole prenapolnjene, državne šole pa nemajo ne učiteljev, ne učencev. Sicer pa na Francozkem radikalci veliko vpitja prouzučujejo.

Splošno **evropsko stanje** kaže na bližnjo vojno, ki preti razburiti celo Evropo. Vse večje vlasti se grupirajo v dve veliki skupini: Avstrija se oborožuje zoper Italijo, ter dala nasipe in ograde v južnem Tirolu; nasprotno pa Italija vtrjuje Verono; Nemci delajo trdnjave na Poznańskem in na francoski meji; Rusija se pripravlja na boj zoper Nemčijo; Anglija pa rogovili po Carigradu, ter tam nasprotuje Rusiji. Menijo tedaj nekteri, da bodo na eni strani stali Nemci, Avstrijanci in Angleži, na drugi strani pa Rusi, Francozi in Lahij; k prvim se pridružijo še Turki, k poslednjim pa Srbi, Rumuni in Bolgari. To so se ve da le kombinacije, ki se znajo vresničiti, ali pa ne; zlasti ni dosti verjetno, da bi se Avstrija brez potrebe spuščala v boj zoper Rusijo; saj bi v takem boju, ako prav zmagovalna, ne vedela kje kak dobiček iskati, razun če misli na aneksijo Srbije, česar pa Madžari in Nemci ne bodo želeli, ker bi se s tem slovanski element v Avstriji zopet pomnožil. Žalostno je to stanje v stari Evropi; komaj je velika turška vojska končana, že se pripravljajo na novo veliko vojsko, vse države se oborožene, kakor bi bile samo v primirju, in to največ zaradi Nemčije, ki je prva organizirala veliko narodno vojsko, ter z njo na vse kraje grozi. To silno oboroževanje bo požrlo vse narodno premoženje evropsko.

Na **Irskem** raste nezadovoljnost najemnikov proti lordom ali gruntnim posestnikom. Tretjina zemljišč na irskem otoku je v rokah 292 posestnikov, polovica otoka šteje samo nekaj čez 700 posestnikov, in na celem otoku je 1900 posestnikov, vsi drugi so njih najemniki. Angleži so podjarmili Irce in vzeli jim vso zemljo, Irce so zdaj samo najemniki, da delajo, Angležki lordi pa njih žulje uživajo. Irce nečejo razumeti, da je to pravično, zato se vedno puntajo. Vsaka krivica se enkrat maščuje, morda se bo tudi nad Angleži.

Španjski kralj je odprl Kortese (španjski državni zbor) ter naznanil zboru svojo bodočo poroko z avstrijsko princesinjo Kristino.

kosti, bi bil tako jedel do konca leta. Ko je pa videl, kaj jem, je poklical krčmarico s kuhinje ter rekel jej:

„Če vi to sneste, kar ima moj študent na mizi, vam dam 10 gld. Kaj je to? Še moj pes bi tega ne jedel, stavim, da ne.“

Na to zažvižga, prime skledico na mizi in jo postavi psu, ki je pritekel. A pes povoha, potem mahne z repom in se zasuče ter gleda gospoda.

„Jey Fido!“ — veli ta vnovič, pes pomoči gobec v brozgo, se otrese in gre pod mizo boječ se biča.

„No, vidite!“ zarohni gospod, drugi gosti pristopijo in vse nastane tako živahno, da jaz kar debelo gledam. Gospod jim še vse natančneje razloži, kako je z mano, in malo manjka, da krčmar in krčmarica nista tepena. Meni je ta prizor nesel nekoliko šestic, ki so jih brž vsi skup zbrali, pa še to, da me je gospod peljal v drugo gostilnico, kjer sem dobre jedi dobival.

Najbolje je bilo v nedeljo, ko sem v nekem zavodu imel kosilo. Tu sem sedel pri mizi zraven svojega sošolca, sedanjega vrednika „Laibacherce“, ki je bil v zavodu, a jako maj-

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 6. novembra. (Državni zbor) so je zopet sošel. Južnotirolski poslanec Gentilini je storil obljubo, vojni minister je predložil postavo o vojaški taksi. Ivčević se je zahvalil za čast, da je bil izvoljen v državno sodišče, Wickhoff je interpeliral kupčijskega ministra, bode li pod ogovorom z ogersko vlado prodložil postavo za varstvo mark, Dvorski je vtemeljeval svoj predlog o pristojbinah pri premembi posestev, ki se izroči davkarskemu odseku, Pöck pa predlog o premembi havziškega patenta, ki se izroči posebnemu odseku 24 udov. Potem so se vršile volitve, pri katerih so bili izvoljeni od desnice priporočani kandidati z večino 20 glasov.

Izvoljeni so bili v davkarski odsek: Dr. Trojan, dr. Žák, Stangler, dr. Meznik knez Lobkovic, dr. Menger, dr. Keil, dr. Portugall, bar. Walterskirchen, dr. Schaub, Doblhamer, bar. Dipauli, dr. Poklukar, Nabergoj dr. vitez v. Edlmann, Auspitz, dr. Andreas v. Hofer, dr. Granitsch, bar. Doblhoff, Mauthner, grof Zedtwitz, dr. Rabl, dr. Beer, Krzeczunowicz, Czajkowski, Chamiec, Dzieduszycki, Puzyna, Gärtner Wiedersperg, Croy, Neumayer, Pozza Mierozowski, Veter, Krzystofowicz Nicol.

V gospodarski odsek: Grof Kinsky Friderik, Müller (Indic), Maček, Oliva dr. Grégr, vitez pl. Proskovetz, pl. Pacher, dr. Hallwich, dr. Magg, grof Wurmbbrand, dr. Klaič, dr. Graf, dr. Vitezič, grof Brandis, Oberndorfer, dr. Vidulich, vitez v. Kallir, Isbarg, dr. Banhans, Vickhoff, bar. Schwegel, Lenz, pl. Siegmund, Wagaer, Onyszkiewicz, Dunajewski, Rappaport, Bodynski, Krzystofowicz Jos., Fanderlik, Belcredi, Styrzza, Froschel, Sohor, Chrzanowski, Gudenau.

V kazenski odsek: Dr. Prachensky, dr. Grünwald, dr. Kusý, dr. Kopp, dr. Hoffer, dr. Bareuther, dr. Wegscheider, Lienbacher, vitez Schneid, dr. Bulat Kovalski, dr. Wrann, vit. Pajer, dr. Nitsche, dr. Fr. Gross, Splavinski, Madejski, Jasinski, Krofta, Jansa, Herman M. Kamiaski, Woiski, Fürstenberg.

Prihodnja seja bo v torek 11. t. m. Najvažnejša točka dnevnega reda bo volitev predsednika in obeh podpredsednikov, ki so bili prvič izvoljeni samo za 4 tedne. Ni dvoma, da bodo dosednji Coronini pa Smolka in Gödel

hen pobil, toraj tudi manj jedel in je ná-me več prišlo. V tem zavodu je bilo veliko dečkov, gosposkih, se ve da, ki so plačevali; a jaz sem sedel pri isti mizi z njimi in dobil vse, kar oni. Vljudnost gospoda in družine njegove mi je še skoro bolje dela, ko jako okusno kosilo. Čeravno sem bil „kmečki štor“ in zastonj jedel, mi ni smel nobeden učenec nič žalega reči, in ko se je enkrat zgodilo, da mi je eden očital, da zastonj kosim, je moral brž vstati od mize in postiti se. Jaz sem ga miloval, a gospodova volja je bila železna.

Kako sva bila takrat prijatla z Leo-om! Pa tudi drugim sem bil mikaven, nabasali so mi večkrat žepe z razno jestvino, da sem imel še dosti za večerjo.

Da, večerja! Na to so bili pozabili vsi drugi, ki so tako skrbeli za-me, le mati ne. „Nekaj mora fant kuhanega jesti zvečer“ — so rekli — „saj tako zjutraj nič nima.“ Prinesli so toraj krompirja, fižola in suhih hrušek; to mi je gospodinja kuhala in imel sem tudi večerjo. Tako sem bil zaradi hrane preskrbljen — „mein Liebchen, was willst du mehr!“

zopet izvoljeni, zato je pa potrebno, da se naš poslanci vsi te seje vdeležijo, ker bodo nasprotniki gotovo skušali odločno svoje može voliti. Coronini jim ni prav po volji, ker undan dr. Riegerja ni grajal, in je proti desnici čedalje prijaznejši. — V Hohenwartov klub bosta vstopila, kakor se sliši, tudi južnotirolska poslanca Hippoliti in Gentilini. — Novica, da postane Hohenwart minister notranjih zadev, se v tukajšnjih političnih krogih čedalje bolj razširja, ob enem pa česki „Narodni Listy“ poročajo, da se sedanje ministerstvo ne bode dolgo obdržalo.

Z Dunaja, 4. nov. *) (Novi dopolnilni davek.) Kreposti očetov se še v tretjem in četrtem rodu plačujejo, nasproti njih pregrehe še v tisučerm rodu maščujejo. Te besede sv. pisma navaja židovska „Deutsche Ztg.“ in pravi, da so v državnem življenju v oziru budžeta popolnoma resnične. Mi smo v tem obziru z dunajsko judinjo blizo enacih nazorov, samo zdi se nam, da je ona misle grajati s tem sedanjo ministerstvo samo sebe vdarila po zobeh. Da naše finančne zadeve niso v najlepšem redu, da državni budžet ni brez primanjkljaja, to so nasledki prejšnjih slabih liberalnih vlad. Grehi prejšnjih vlad se ostro maščujejo nad sedanjo vlado in vsem avstrijskim prebivalstvom. Če slab gospodar prepusti svoje zadolženo posestvo svojemu pridnemu in v gospodarstvu izvedenemu sinu, ta prvo ali drugo leto ne more vsega vrediti, treba mu je pridno delati, varovati in pritrgovati si, predno spravi gospodarstvo v red. Večkrat se mu to ves čas svojega gospodarstva ne posreči, in mora svojemu sinu zapustiti zadolženo domovje, če tudi v boljšem redu nego ga je sam dobil; in še le ta vrediti vse, če hodi poštena pota svojega očeta in ga nesreče ne zadevajo. Velike obresti od dolgov hudo tarejo zadolžene kmete, in prisiljen je to ali ono stvar prodati, ki mu morda ni neobhodno potrebna, a bi mu vendar služila za zboljšanje življenja.

Kakor v privatnem, tako tudi v državnem življenju zanemarjenih finančnih razmer ni mogoče hitro popraviti še tako izurjeni in pošteni vladi. K temu je treba časa in potrpljenja, mnogokrat celo poiskati novih virov državnega dohodka, ustanoviti je treba nove davke, ki so prebivalstvu pač novo breme, a potreba je, da se izogne novih dolgov. Državni stroški se večkrat mahoma ne dajo zmanjšati, treba je denarjev za varstvo države, treba plačati velike obresti od prejšnjih dolgov. Še čez več let je mogoče notranjo vpravo cenejše vrediti in odpraviti nepotrebne uradnike. To pa ne gre tako naglo, posebno v ustavnih državah ne, ker večkrat treba novih postav, ki jih pa morajo razni zbori odobriti. Uradnikov, če jih je odveč, tudi ni mogoče naenkrat zapoditi, ker so trdno z dekreti nastavljeni, tudi njih plače se ne dajo naenkrat zmanjšati. Če na primer en minister ima v svojem uradu deset ministerskih svetnikov, njegov naslednik spozna, da bi jih šest popolnoma zadostovalo, a vendar ne more jih na enkrat zapoditi, a jih mora postaviti polagoma v penzijo in na njihovo mesto ne novih imenovati, vse stroške za nje državi more prihraniti še le smrt.

Dogaana stvar je, da prejšnje ustavoverne vlade niso skrbale za blagor ljudstva in države, nepotrebo bi bilo o tem še besede zgubljovati. Zato se ne smemo čuditi, da budžet Tascheve vlade prvo leto ne kaže ostanka, veseli bodimo, da ni treba narediti novih dolgov, od

*) Od drugega dopisnika našega. Vrdn.

kerih bi morali mi in naši nasledniki velike obresti plačevati. Bolje je, da novo ministerstvo naloži kak nov davek ne bo preveč težil revnejših državljanov in škodoval narodnemu gospodarstvu. To je pa ministerstvo gotovo imelo pred očmi, ko je sklenilo novi dopolnilni davek. Ta davek se bo plačeval od dohodkov in sicer ga bodo morali plačevati le oni, ki imajo nad 1400 letnega dohodka.

Iz tega je razvidno, da ta davek ne bo žulil revnega ljudstva, temuč zadel samo one, ki brez škode lahko plačajo nekaj goldinarjev v državno blagajnico. Naših slovenskih kmetov in obrtnikov ta davek ne bo zadel, zato ga bodo z lahkim srcem odobrili slovenski poslanci. Ta davek ne bo povečal revšine državljanov, a vendar ustavil ravnotežje v budgetu. Vlada neče po izgledu ustavovercev iz ubožnega ljudstva poslednje suknje sleči. Ustavoverci so pri določenju najmanjše svote letnega dohodka, od ktere bi se mogel še dohodninski davek plačati, se prizadevali jo kolikor mogoče ponižati, da bi davek bolj revno ljudstvo zadel, se ve da so to storili z izgovorom, da novi davek, če hoče biti stalen, mora imeti obširno podlago. Nemške židovske liste hudo jezi vladni predlog o novem dopolnilnem davku, ker bi zadel judovske bogatine, in bi rajši videli, da bi se nižji razredi ljudstva zopet z davkom bolj obložili, ali da bi se vzelo na posodo na velike obresti od judovskih bankirjev in tako naložilo novo breme nam in našim potomcem Abrahamovim naslednikom v korist. Zato ni treba vladi zavoljo kričanja židovskih listov odstopiti od svojega projekta in prebivalstvu dvomiti v dobro voljo vlade zboljšati stanje države in povišati blagostanje države.

Domače novice.

V Ljubljani, 8. novembra.

(Priloga.) Današnjemu listu je priloženo: Povabilo k naročbi na mesečne zvezke „Cvetje z vrtom sv. Frančiškana.“

(Za uboge šolske otroke) bo jutri v nedeljo 9. t. m. v prostorih čitalnične restavracije ljubljanske večerna zabava z loterijo in mikavnim programom. Zavoljo dobrodejnega namena se je nadjati občinstva v prav obilni množini, dohodki se bodo namreč obrnili za napravo zimske obleke revnim šolskim otrokom, kakor je to vsako leto navada v ljubljanski čitalnici.

(Govejo kugo) so zasledili zdaj že tudi v Bevkah vrhniškega okraja, toraj je tudi ta kraj zaprt. Naj bi vendar ljudje, posebno mesarji, hoteli previdneje ravnati, da se ta pošast ne bo širila, ampak zadušila, ker škoda utegne biti nezmerna. Vladna poročila kažejo, da je v litjskem, krškem, novomeškem in črnomeljškem okraju poginilo za njo in pobitih bilo 529 goved, 14 ovac in 1 koza. To blago se pač plača lastnikom, če se je bolezen o pravem času naznanila, vendar jim nihče ne povrne škode, ki se jim godi s tem, da pridejo ob vso živino. Če se bo kuga širila, tudi kmalu mesa ne bomo imeli.

(Pse na vrvi!) Ljubljanski magistrat naznanja, da je zavoljo goveje kuge v okolici ljubljanski po mestu pse na vrvičah voditi. Vsak pes, ki ga konjederec samega najde in vjame, se pobije.

(Iz seje odborove družbe kmetijske), katera je pod predsedstvom barona Wurzbacha bila v nedeljo, došlo je „Novicam“ sledeče poročilo. Razpravljalo se je pred vsem vprašanje: ali naj bode letos še kak občni zbor družbe kmetijske, ker sta bila že dva (meseca januarja eden, drugi pa meseca septembra)? Sklenilo

se je, da ne, ako ne bi vladna rešitev one zadeve, ki se je razpravljala v izrednem občnem zboru septembra meseca (to je, da družba kmetijska prevzame opravila bivše c. kr. deželne konjerejske komisije) zahtevala še enega zborovanja. Ako tega ne bo, bode na vsako stran bolj priložno, da so občni redni zbori maja meseca, ko milejše vreme olajša vnanjim družbenikom prihod v zbor. — Dr. Bleiweis poroča o obravnavah, ki jih je predsedstvo imelo 1) z gosp. Edvardom Šlegelnom, ki po smrti gosp. Skaleta prevzame učiteljstvo podkovstva in nekterih živinozdravniških nauk na tukajšnji podkovski in živinozdravski šoli, in 2) z gosp. Vode-tom, da pod vodstvom odbornika družbe kmetijske gosp. Jož. Jeriča prevzame oskrbnitvo družbinega vrta. Odbor je enoglasno sklenil, da oba imenovana gospoda stopita s 1. dnevom t. m. v svojo službo. Gosp. Šlegel, dozda kovač in zdravnik v cesarski službi pri žebčarstvu v Selu pod Ljubljano, je na Dunaji v podkovski in živinozdravski šoli dobil leta 1869. diplomu zdravniškega kovača in v tej lastnosti z veliko pohvalo služil od leta 1873. pri žebčarstvu v Selu. Ta c. kr. komanda mu daje spričalo izvrstno dobrega praktičnega kovača in izurjenega konjskega zdravnika, ki je že tudi veliko zmožnost dokazal v podučevanju podkovstva, pa tudi z bolno živino opraviti imel. Gospod Šlegel, ker tudi slovenski jezik razume, je bil po vsem prav sposoben zpoznan za to, da službo ranjcega g. Skaleta pod istimi pogoji prevzame na tukajšnji podkovski in živinozdravski šoli. Ker je pa ta šola leta 1848 od c. kr. ministerstva bila za javno (očitno) šolo priznana, se imenovanje gosp. Šlegel-na naznači c. kr. ministerstvu kmetijstva c. kr. deželni vladi kranjski, deželnemu odboru kranjskemu in pa mestnemu magistratu ljubljanskemu. Gosp. Vode pa, kakor gori rečeno, prevzame oskrbnitvo družbinega vrta in vsega, kar se s tem strinja. Oba stanujeta v šolski hiši na spodnjih Poljanah, in izročena jima je bila skrb vredbe dotičnih inventarjev. Gosp. odbornik Murnik je bil naprožen, to vredbo nadčuvati. — Odbor enoglasno izreka, da je predsedstvo prav storilo, da je prošnjo županov bohinske Bistrice in Srednje vasi in pa načelnikov bohinskih sirarskih zadrug, po c. k. okrajnem glavarstvu radoljskem c. kr. deželni vladi, od te pa centralnemu odboru družbe kmetijske v presojo poslano, sl. deželni vladi toplo priporočilo v ta namen, da bi se izvedeni g. Hitz vsaj še dve leti ohranil Bohincem za poduk in pomoč. — Po želji za blagor domačega kmetijstva iskreno vnetega viteza dr. Gutmansthal je sklenil odbor, po „Novicah“ že večkrat razglašeni opomin zaradi trtne uši vinnorejcem našim ponoviti, da se nam še ta nadloga ne pritepe v deželo. — Pismo vodje deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu gosp. Dolenca, v katerem odboru naznauja, da prične svoje poučno potovanje po Dolenjskem že ta teden tako, kakor je bilo poslednjem listu „Novic“ razglašeno, da začne podučevanje v Radečah in gre od tod naprej, vzame odbor na znanje z željo, da bi učitelj našel obilo ukaželjnih slušateljev. — Načelnik izvršilnega odbora tako imenovanega „Agrartaga“ (zbor avstrijskih družeb kmetijskih) na Dunaji poroča centralnemu odboru, da bode zbor se pričel 10. dne decembra, in da družba kmetijska pošlje svoje zastopnike v ta zbor ter svojima dvema nasvetoma morebiti dodá še kak drug nasvet. Odbor je soglasno sklenil, zopet gosp. dr. Poklukarja in g. V. Pfeiferja prositi, da drage volje sprejmeta ta mandat, in po predlogu gosp. predsednika barona Wurzbacha pa

je odbor sklenil dodati svojima prejšnjima predlogoma še ta preplóg; naj bi „Agrartag“ na to delal, da bi se moglo na poti politične gospodarske zabraniti silovito oropanje taci posessov, katerih gospodarji so na kant prišli, ker kazenska postava, kakor skušnje kažejo, taci silovitosti ne zabranuje. (Konec prih.)

(Pes in policaj.) Prijatelj nam je povedal to-le mično dogodbico, ki jo je sam videl. Možiček, ki se ga je bil preveč nalezel, obleži ob nekem voglu pred Frančiškani, kjer na tridih in zmruženih tleh sladko zaspi. Zraven njega leži velik pes njegov, ki mirno ogleduje okolico. To je bilo podnevi, zato se krog te dvojne skupine nabere več ljudi, ki radovedni gledajo mirni prizor. Primaha jo tudi policaj in ko vidi, kaj je, hoče možu pomagati na noge, da bi ga spravil na mehkejšo in gorkejšo posteljo na rotovži. Ali evo psá! Kakor hoče policaj prijeti moža, zarenči pes in ne pusti policaja od nobene strani bliže. Gledalci se smejejo, vse je dobre volje in tudi policaj ne mara spustiti se v boj s psom, ampak odide z besedami: „No, če ti bolje varuješ svojega gospoda, kakor bi ga jaz, ga pa varuj!“ Gledalci se smejejo, vse je zadovoljno z njegovim ravnanjem in modrimi besedami, pes pa leže nazaj k svojemu gospodu in ga varuje kakor prej.

Razne reči.

— Znani dr. Jug, bivši odvetnik in slov. renegat, je od c. kr. okrožne sodnije v Celji obsojen na 18 mesev težke ječe, in sicer ker je zapravljajal denar, ki ga je prejemal za svoje varvanje in ker je v takih slučajih, ko so se varovanci proti temu pritoževali, zvikeval svoje takse.

— „Cill. Zeitung“ je zvedela, da so papež nagloma odpravili vse profesorje v rimskem semenišči, v semenišči Pija IX in Propagande Fidei ter nje nadomestili s pristaši nauk Tomaža Akvinskega, ki so se vé nasprotniki Jezuitov. Kaj ti ljudje vse zvejo!

— Celjski mestni zastop je sklenil, po svojem zastopniku dr. Foreggerju poslati državnemu zboru prošnjo, da se zida železnica iz Celja v Spodnji-Dravberg. Naj bi enake prošnje poslale po slovenskih poslancih gg. Vošnjaku in Gödlu tudi druge soseske med Celjem in spodnjim Dravbergom.

Nove knjige:

- Helfert, Anleitung zum geistl. Geschäftsstyl 4 gl.
 Brucker, Die geistl. Exerzitien d. hl. Ignatius 1 gl. 8 kr.
 „Fr. v. Sales, Lehre von der wahren Frömmigkeit 1 gl. 35 kr.
 Hettinger, Lehrbuch der Fundamentaltheologie oder Apologetik. I., II. zv. à 3 gl. 60 kr.
 Hirscher, das Leben Mariae 1 gl. 20 kr.
 Jungmann, Zur Verehrung unserer lieben Frau namentlich ihrer unbefleckten Empfängniss 72 kr.
 Sales, Fr. von, Ausgewählte Briefe 1 gl. 80 kr.
 Zollner, Neue Bibliothek für Prediger I. zv. 2 gl. 70 kr.
 Pomoč dušam v vicah vezane 55, 65, 70 75 kr.
 Regensburger Marienkalender 1880.
 Einsieuler Kalender 1880.
 Sendboten Kalender von P. Hattler 1880.
 Stolz, Kalender für Zeit und Ewigkeit 1880.
 Jarich, Kalender 1880.

Nadalje imamo vsakovrstne bogoslovne, katehitične, govorniške in lepoznavske knjige.

Katoliška bukvarna

v Ljubljani pred škofijo št. 6.

Telegrafične denarne cene 7. novembra. 13

Papirna renta 68.45 — Sreberna renta 70.45 — Zlata renta 80.75 — 1860letno državno posojilo 127.80 — Bankine akcije 838 — Kreditne akcije 268.20 — London 116.40 — — Ges. kr. oskini 5.56. — 20-frankov 9.30.